

Latvijas Republikas Senāts

RĪCĪBAS SĒDES LĒMUMS

Rīgā 2025.gada 15.maijā

[1] Senātā saņemta pieteicēja /Persona A/ (*Persona A*) pārstāves zvērinātas advokātes Jeļenas Kvjatkovskas blakus sūdzība par Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2025.gada 31.marta lēmumu daļā par atteikšanos pieņemt pieteikumu, ar kuru lūgts atzīt par prettiesisku Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja (turpmāk – KNAB) rīcību, iepazīstinot valsts apsūdzības uzturētāju – Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Korupcijas apkarošanas koordinācijas nodaļas virsprokuroru – ar operatīvās darbības lietas materiāliem krimināllietas iztiesāšanas laikā.

Tiesnesis atzina, ka no Informācijas atklātības likuma neizriet, ka par šāda veida iestādes rīcību var sūdzēties administratīvā procesa kārtībā, turklāt izvērtējums par iespējamiem pārkāpumiem kriminālprocesa norisē ir krimināllietu izskatošās tiesas kompetencē.

[2] Blakus sūdzībā norādīts, ka tiesnesis nepamatoti nav ņēmis vērā Administratīvā procesa likuma normas par iestādes faktisko rīcību. Tā kā KNAB ir valsts pārvaldes iestāde, tā rīcība, uzrādot prokuroram operatīvās darbības lietas materiālus, esot vērtējama kā faktiskā rīcība. Līdz ar to neesot pamata šo rīcību izslēgt no administratīvās tiesas kontroles. Šī rīcība esot prettiesiska, jo pārkāpj Kriminālprocesa likuma 500.panta sestajā daļā noteikto, ka krimināllietas iztiesāšanas laikā ar operatīvās darbības materiāliem iepazīties var tikai tiesa. Ar strīdus rīcību KNAB esot radījis būtisku pieteicēja likumisko interešu (tiesību uz taisnīgu tiesu) aizskārumu, jo prokurors šīs rīcības rezultātā esot ieguvis nepamatotas priekšrocības attiecībā pret pieteicēju kā apsūdzēto kriminālprocesā. Tiesa neesot ņēmusi vērā, ka krimināllietu izskatošā tiesa neņemtu par KNAB rīcības atzīšanu par prettiesisku.

[3] Senatoru kolēģija norāda, ka tas vien, ka iestāde institucionāli ir tiešās pārvaldes iestāde, pats par sevi nav pamats atzīt, ka līdz ar to jebkura šīs iestādes rīcība ir pārbaudāma administratīvā procesa kārtībā.

Senāta judikatūrā konsekventi atzīts, ka faktiskajai rīcībai ir jāatbilst tām pašām pazīmēm, kurām atbilst administratīvais akts, ar to atšķirību, ka faktiskā rīcība rada faktiskas, nevis tiesiskas sekas (piemēram, *Senāta 2021.gada 27.jūlija rīcības sēdes lēmuma lietā Nr. SKA-1164/2021*, [ECLI:LV:AT:2021:0727.A420237820.6.L](https://www.ecli.lv/AT/2021:0727.A420237820.6.L), 6.punkts, 2016.gada 1.augusta lēmuma lietā Nr. [SKA-1280/2016](https://www.ecli.lv/AT/2016:1280/2016), 6.punkts). Līdz ar to uz faktiskās rīcības jēdzienu attiecināms arī administratīvā akta definīcijā iekļautais negatīvais skaidrojums (Administratīvā procesa likuma 1.panta trešā daļa), kas liek secināt, ka faktiskā rīcība ir tāda iestādes rīcība, kas īstenota valsts pārvaldes jomā un kas nav ar kriminālprocesu saistīta rīcība.

Senāta judikatūrā jau atzīts, ka no Operatīvās darbības likuma 1. un 2.pantā norādītā operatīvās darbības jēdziena un uzdevumiem izriet, ka operatīvā darbība pēc sava rakstura nav klasiska administratīvā procesa kārtībā pārbaudāma darbība valsts pārvaldes jomā; tā ir darbība, kuras būtība ir cieši saistīta ar pret valsti, sabiedrību vai

individuālām personām vērstu noziedzīgu nodarījumu novēršanu un atklāšanu, tātad – esoša vai iespējama kriminālprocesa īstenošanu (*Senāta 2020.gada 27.augusta lēmuma lietā Nr. SKA-1205/2020, ECLI:LV:AT:2020:0827.SKA120520.8.L, 8.punkts*). Senatoru kolēģijas ieskatā arī operatīvās darbības subjekta rīcība, izpildot prokurora pieprasījumu attiecībā uz operatīvās darbības rezultātā iegūto un operatīvās darbības lietā apkopoto informāciju, nav klasiska valsts pārvaldes iestādes rīcība ar informāciju. Nav šaubu, ka prokurors, pieprasot, lai KNAB uzrāda tam operatīvās darbības lietas materiālus, rīkojas notiekošā kriminālprocesa ietvaros – tātad īsteno kriminālprocesa rakstura darbību, kuras tiesiskums attiecīgi pārbaudāms krimināllietas ietvaros. Savukārt KNAB rīcība, izpildot prokurora pieprasījumu, ir prokurora iepazīšanās ar operatīvās darbības lietas materiāliem neatņemama sastāvdaļa, tātad – nesaraucami saistīta ar attiecīgā kriminālprocesa norisi. Šā iemesla dēļ nav pamata pieteicēju uztraucošo faktu (to, ka apsūdzību uzturošais prokurors krimināllietas iztiesāšanas laikā ir iepazinies ar operatīvās darbības lietas materiāliem) saskaldīt divās savstarpēji nodalāmās un patstāvīgi novērtējamās rīcībās – KNAB rīcībā, dodot iespēju prokuroram iepazīties ar operatīvās darbības lietu (kuru pieteicējs uzskata par pakļaujamu administratīvās tiesas kontrolei), un prokurora rīcībā, iepazīstoties ar šo informāciju (kuru pieteicējs pamatoti uzskata par pakļaujamu krimināllietu izskatošās tiesas kontrolei).

Tas, ka nav pamata konkrēto situāciju sadalīt divās atsevišķi novērtējamās rīcībās, izriet arī no turpmāk minētā.

No blakus sūdzības skaidri izriet, ka pieteicējs uzskata, ka ar KNAB rīcību ir aizskartas pieteicēja tiesības uz taisnīgu tiesu krimināllietā. Proti, pieteicēja mērķis, iesniedzot konkrēto pieteikumu, ir aizsargāt savas krimināllietā aizskartās tiesības. Tomēr tiesību uz taisnīgu tiesu nodrošināšana ir tās tiesas kompetencē, kura izskatu lietu, saistībā ar kuru personai ir bažas par tiesību uz taisnīgu tiesu aizskārumu. Attiecīgi konkrētās krimināllietas ietvaros pieteicējam kā apsūdzētajai personai ir jāvērsť tiesas uzmanība uz to, ka, viņa ieskatā, lietā ir pārkāptas tiesības uz taisnīgu tiesu – nav nodrošināta procesuālā līdztiesība, jo prokurors krimināllietas iztiesāšanas stadijā iepazinies ar operatīvās darbības lietas materiāliem. Šā fakta nozīmi pieteicēja tiesību uz taisnīgu tiesu ievērošanā krimināllietā tiesa tad novērtēs, izskatot konkrēto krimināllietu. Tādējādi tiks nodrošināta pilnvērtīga pieteicēja tiesību uz taisnīgu tiesu aizsardzība, kas nozīmē, ka šo tiesību aizsardzībai nav nepieciešams, lai arī administratīvā tiesa izvērtētu tieši to pašu notikumu, tikai no KNAB rīcības tiesiskuma skatu punkta.

[4] Apkopojot minēto, senatoru kolēģija atzīst, ka blakus sūdzība ir vērtējama kā acīmredzami nepamatota un līdz ar to ir konstatējams Administratīvā procesa likuma 320.¹pantā norādītais pamats atteikt šīs blakus sūdzības izskatīšanu.

[5] Senatoru kolēģija papildus norāda, ka Administratīvās rajona tiesas tiesnesis pieteikumu par strīdus rīcības atzīšanu par prettiesisku kļūdaini aplūkojis kā Jeļenas Kvjatkovskas pieteikumu. Šā prasījuma pieteicējs acīmredzami ir /Persona A/, jo tieši uz viņa tiesību aizskārumu ir norādīts, pamatojot pieteikumu šajā daļā. Jeļena Kvjatkovska, iesniedzot pieteikumu ar šo prasījumu, rīkojusies /Persona A/ vārdā, nevis savā vārdā.

Tomēr šī tiesneša pieļautā kļūda nav ietekmējusi to, ka pareizs ir tiesneša secinājums, ka izskatīšanai administratīvā procesa kārtībā nav pieļaujams pieteikums par KNAB rīcību, iepazīstinot prokuroru – valsts apsūdzības uzturētāju – ar operatīvās darbības lietas materiāliem krimināllietas iztiesāšanas laikā.

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 320.¹pantu un 338.panta astoto daļu, senatoru kolēģija

nolēma

atteikt izskatīt /Persona A/ pārstāves zvērinātas advokātes Jeļenas Kvjatkovskas iesniegto blakus sūdzību par Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2025.gada 31.marta lēmumu daļā.

Lēmums nav pārsūdzams.

SenaI. Višķere Senators J. Pleps Senatore L. Slica